

Dil Nedir Dilin Tanımı

Dil Nedir? Dilin Kısaca Tanımı

Dil, bir ulusu oluşturan bireylerin hislerinin ve fikirlerinin, o ulusta ses ve mana açısından geçerli ortak unsurlar ve kurallardan faydalanılarak diğer bireylere aktarılmasına yardımcı olan çok yönlü ve çok gelişmiş bir sistemler bütününe "dil" denir.

Dil Ne Demektir Bilgi

Dil, insanların düşüncelerini ifade etmek, fikirleri paylaşmak, bilgiyi aktarmak ve iletişim kurmak için kullandıkları sembolik bir sistemdir. Dil, birçok farklı şekilde ifade edilebilir - sesli sözcükler, yazılı semboller, jestler ve mimikler gibi. Dil, insanlar arasında iletişimi mümkün kılar ve kültürlerin, toplumların ve insanların birbirleriyle bağlantısını sağlar.

Dil, insanların toplumlar halinde yaşamasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. İlk dilin ne zaman ve nerede ortaya çıktığı hala kesin olarak bilinmemektedir, ancak genellikle dilin insanlığın erken tarihinde evrimleştiği düşünülmektedir. Dil, insanların karmaşık düşünceleri ifade etmelerine, planlar yapmalarına ve toplumsal ilişkiler kurmalarına olanak tanıyan bir araçtır.

Dilin birçok farklı özelliği vardır. Dilin en temel özelliklerinden biri, sembolizasyondur. Dil, sembolik olarak ifade edilen anlamların birbirine bağlanması yoluyla bir anlam sistemidir. Örneğin, "kedi" kelimesi, belirli bir türde bir hayvanı temsil eder. Dil ayrıca, belirli bir dilde konuşan insanların paylaştığı kurallar ve yapılar tarafından düzenlenir. Bu kurallar, dilbilgisi ve sözcük dağarcığı gibi konularda öğrenilir.

Dilin birçok farklı işlevi vardır. Dil, insanların düşüncelerini ifade etmelerine, bilgiyi aktarmalarına ve başkalarıyla etkileşim kurmalarına olanak tanır. Dil, aynı zamanda bir kültürün parçasıdır ve bir toplumun değerlerini, inançlarını ve geleneklerini yansıtır. Dil, insanların düşüncelerini organize etmelerine ve düzenlemelerine yardımcı olan bir araçtır.

Dilin birçok farklı türü vardır. Dünya üzerinde konuşulan yaklaşık 7.000 farklı dil vardır. Dil aileleri, benzer yapı ve kökene sahip olan dilleri bir araya getirir. Dil aileleri arasında en yaygın olanları Hint-Avrupa, Afro-Asyatik ve Austronezya dilleridir.

Dil, insanlar arasında iletişim kurmak için kullanılan temel bir araçtır. Dilin yapısı, işlevi ve türleri hakkında daha fazla bilgi edinmek, insanların kendilerini ve dünyayı daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir.

Yeni Türk Dili

Yeni bir dinin kabulü milletlerin hayatında çok önemli değişiklikler meydana getirebilmektedir. Bu değişiklikler milletlerin gelişmesinde çok olumsuz sonuçlar doğurarak milletin varlığının ortadan kalkması neticesini doğurabildiği gibi o milletin gelişmesinde çok önemli bir etken de olabilmektedir. İslamiyetin kutsal kitabı olan Kur'an-ı Kerim'in Arapça olması, Arapçanın Türkler üzerinde çok etkili olmasına, hatta kutsal sayılmasına neden olmuştur. Bu etki, Arapça kelimeler, kurallar ve tamlamalar düzeyinde birçok alıntının yapılması ve bu Arapça unsurların Türkçede çok sık bir şekilde kullanılmaya başlaması sonucunu doğurmuştur. Türklerin İslamiyeti Farslar kanalıyla (Samanîler) öğrenmesi, Farsçanın da Türkler ve Türkçe üzerinde etkili olmasına neden olmuştur.

Dolayısıyla İslamiyetin Türkler tarafından kabulü, iki büyük Doğu kültürünün ve dilinin Türk kültürü ve dili üzerinde etkili olmaya başlaması sonucunu doğurmuştur.

Arapça ve Farsçadan dilimize giren kelimelerin (bilgi alıntıları) Türkçenin zenginleşmesine, ifade gücünün artmasına, Osmanlı döneminden itibaren bir imparatorluk dili özelliği kazanmasına ve günümüzde de tarihin en gelişmiş dönemini yaşamasına çok büyük katkıları olmuştur. Görüldüğü gibi İslamiyetin kabulünün genelde Türk kültürü, özelde ise Türkçe üzerinde bin yıldır devam eden çok büyük etkileri olmuştur.

Fatih Sultan Mehmet döneminden itibaren siyaset dili olarak Türkçenin kullanılması, Fatih Kanunnamesinin Türkçe hazırlanması, sonraki süreçte özellikle 18. yüzyıldan itibaren siyasi ve askeri başarısızlıklardan dolayı Avrupa'yla temaslar, matbaanın kuruluşu, çeviri faaliyetleri, modern askeri okulların açılması gibi birçok etken Türk kültür hayatını ve Türkçeyi derinden etkilemiştir. Bu etkiler, Tanzimat döneminden itibaren somut bir şekilde görülmeye başlamıştır.

Tanzimat Fermanı'nın ilanı Osmanlı'nın artık yönünü Batı'ya çevirmesiyle, Avrupa'ya gidiş gelişlerin artması, dönemin etkili ve güçlü dili olan Fransızcadan çevirilerin artmasıyla artık bu dönemden itibaren Türk kültürü ve Türkçe üzerinde Fransız kültürünün ve dilinin etkisi görülmeye başlar. Bu etki Arapça ve Farsça örneğinde olduğu gibi hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurmuştur.

Fransız kültüründen çok etkilenen bazı şair ve yazarların o kültüre özendikleri ve o kültürel unsurları hayatlarına ve eserlerine taşıdıkları görülmektedir. Böylece Tanzimat döneminden itibaren "alafranga" adı verilen Fransız özentisi tipler görülmeye başlamıştır. Osmanlı döneminde her anlamda Batı'nın örnek alındığı, gözlerin artık Doğu'ya değil Batı'ya baktığı Tanzimat süreci, Türk tarihindeki çok önemli bir medeniyet dairesi değişikliğidir. Yönümüzün Doğu'dan Batı'ya döndüğü bu değişikliğin etkisi, kaynak kültür ve dil değişmekle birlikte günümüzde hâlâ devam etmektedir.

Günümüzde "muasır medeniyet" Avrupa medeniyeti olmakla birlikte Amerika bilimde, sanatta, teknolojiye en önemli üretimleri yapan, bunları pazarlayabilen ve satabilen ülke konumundadır. Bu nedenle, İngilizce dünyanın en çok üretim yapabilen ülkesinin dili özelliğini taşımaktadır. Bu durum elbette İngilizceyi sahip olduğu kelime sayısı bakımından çok güçlü bir konuma getirmektedir.

Günümüzde İngilizcede var olan kelimelerin sayısı bu dille üretim yapan Amerika'nın bilim ve teknoloji alanındaki üretim gücünü göstermektedir. ABD'deki NASA yetkililerinin bir tek uzay mekiği Columbia'nın oluşturulması için 15.000 dolayında yeni terimin üretildiği söylenmektedir. İnsanlık tarihinde içinde bulunulan dönemin belirlediği ihtiyaçlar önce üretimin, sonra satışın, daha sonra pazarlamanın ve 1980 sonrası da toplumsal pazarlamanın önem kazanmasına neden olmuştur.

Sahip olunan ekonomik güce bağlı olarak üretimin artması ve bu üretimlerin pazarlanmasına bir de ekonomik gücün belirlediği cazibeden kaynaklanan kültürel pazarlama, yani özellikle dilin pazarlanması eklenince Amerikan kültürünün ve İngilizcenin dünyayı etkilemesi kaçınılmaz olmuştur. Böylece günümüz dünyasının "ortak yabancı dili" (lingua franca) de İngilizce olmuştur.

18. yüzyılda başlayan, genelde Avrupa, özelde ise Fransız kültürünün Türk kültürü üzerindeki etkisi 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra yerini İngiliz ve Amerikan kültürüne bırakmıştır. Bütün dünyayı etkileyen bu süreç, Türk kültürünü ve Türkçeyi de etkilemeye devam etmektedir. Daha önceki medeniyet değişikliklerinde olduğu gibi bu son değişimin de Türk kültürüne önemli katkıları olmakla birlikte ciddi zararlar verdiğini de belirtmek gerekir.

Bütün medeniyet değişikliklerinde Türkçeye yansıyan olumsuz etkilerin temel nedeni, girilen yeni medeniyet dairesine, onun kültür unsurlarına ve özellikle de dile duyulan özentidir. Bu durum günümüzde de en büyük tehlike olarak varlığını sürdürmektedir. (...)

Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem, Dr. Mustafa Karataş, Dr. Erkan Hirik

Diller, tarihî süreç içinde ana kaynağa göre kimi değişimler gösterir. Bu değişimler, şive, lehçe, ağız gibi isimlerle ifade edilir.

* Lehçe: Bir dilin tarihsel, bölgesel, siyasal sebeplerden dolayı ses, yapı ve söz dizimi özellikleriyle ayrılan koluna lehçe denir. Çuvaşça, Yakutça gibi.

* Şive: Bir dilin bilinen tarihi seyri içinde kendinden ayrılmış olup bazı farklılıklar gösteren kollarına şive denir. Kırgızca, Kazakça ve Azerice gibi.

* Ağız: Aynı dil içinde ses, şekil, söz dizimi ve an lamca farklılıklar gösterebilen, belli yerleşim bölgelerine veya sınıflara özgü olan konuşma diline ağız denir. Karadeniz ağızı, Urfa ağızı, Ege ağızı gibi.

Dil, konuşmada ve yazıda kullanımına göre konuşma dili ve yazı dili diye ikiye ayrılır.

- **Konuşma dili:** Kelime hâzinesi yazı diline göre sınırlı olan ve günlük yaşamda kullanılan doğal dile "konuşma dili" denir.
- **Yazı dili:** Bir ülkede resmi dil olarak kabul edilen ve her alanda aynı kurallarla kullanılan dile ise "yazı dili" denir.